

Kocaeli İl Müftülüğü Aylık Dergisi

Rahmet

ISO 9001:2000
Kalite Yönetim Sistemi

Yıl : 2 Sayı : 23

Nisan 2007

*Canım kurban olsun senin yoluna
Ade güzel, kendi güzel Muhammed*

Kutlu Doğum Özel

Kocaeli İl Müftülüğü Aylık Dergisi
Rahmet
Nisan 2007

Kocaeli İl Müftülüğü Adına Sahibi: Hikmet KUTLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Nedim ÖZKAL
Genel Koordinatör: Bayram ERDOĞAN

Yayın Tetkik Kurulu: Nedim ÖZKAL - Bayram ERDOĞAN - İsmail GÜLŞEN
Editörler: M.Rifat TAŞÇIOĞLU - Kadir KARAÇOBAN - Cevat ÖZDEMİR - İhsan POLAT

Mali İşler Sorumlusu: Ahmet MOLLAOĞLU

Grafik Tasarım: Mehmet PEKDEMİR

Fotoğraflar: Mehmet Ali ÖZTÜRK

Reklam ve Dağıtım: Sami KABAKOZ - Serkan VARDAR - Mustafa AYAR

Basım Yeri: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve ticaret İşletmesi
Tel: 0-312-354 91 31 - Faks: 0-312-354 91 32 / ANKARA

Film Çıkış: Filmsan (0-312-395 27 27)

İdare Merkezi: KOCAELİ İL MÜFTÜLÜĞÜ Ankara Cad. No:51 KOCAELİ
Tel: 0-262-322 34 71 Faks: 0-262-321 17 17

E-Mail: kocaelimuf@ttnet.net.tr rahmet_dergisi@mynet.com

İÇİNDEKİLER

Başyazı Hikmet KUTLU-İl Müftüsü	1	Peygamber Efendimizin Adaleti Dr.Durak PUSMAZ	53-54
Gökhan SÖZER- Kocaeli Valtisi Hıfzı Fududîan Sivil Toplum Örgütlerine	3	Peygamberimiz ve Ticaret Mehmet YİĞİT	55-56
Ebedi Risaletin İnsanlığa Getirdikleri Prof.Dr.Hayrettin KARAMAN	4-5	Rahmet Peygamberi Hz.Muhammed (a.s) Yrd.Doç.Dr. Hayrettin ÖZTÜRK	57-59
Medyun O Masuma Bütün Beşeriyet İbrahim KARAOSMANOĞLU	6-7	Kalplerin Tabibi Tıp Dr.Hasan AYDINLIK	60-61
Hz.Muhammed (s.a.v) ve İslam'ın Doğuşu Hikmet KUTLU	8-9	İslamda Birlik ve Beraberlik Mehmet ALTAY	62
Hz.Peygamberimizin Toplumsal Değişme Metodolojisi ve Devlet Yönetim Anlayışı Alparslan KARACAN	10-12	Peygamberimizden Ticarete Bakış İhsan ERTUĞRUL	63-64
Hz.Peygamberin Mesajı ve İslam'ın Yayılışı Prof.Dr. Azmi ÖZCAN	13-16	Bir Eğitilimci Olarak Peygamberimiz Hayrettin GÜRSOY	65
Hz.Pygamberimiz'in Yönetim Biçimi Halil Vehbi YENİCE	17	Hz.Peygamberde İnsan Sevgisi Abdücelil ÇAKAR	66-67
Hz.Peygamberin Hayatında Doğruluk Prof.Dr.Ali ERBAŞ	18-19	Fiziki ve İlahi Boyutlarıyla Deprem Ramazan YILMAZ	68-70
Hoşgörü Peygamberi Prof.Dr.H.Kamil YILMAZ	20-21	Peygamberimizin Yetimlere Bakışı Ali Kemal EREN	71-72
Hz.Muhammed'in Çocuk Sevgisi Prof.Dr.Fahri KAYADIBİ	22-23	Mekke-Medine Mahmut ŞAHİN	73-75
Hz.Peygamber ve Kur'an-ı Kerim Prof.Dr.Mustafa ÇAĞRICI	24	Peygamberimiz'in Eseri Dr.Ali Vasfi KURT	76
Ahde Vefa Nedim ÖZKAL	25	Peygamberimizin Affediciliği Kübra BaŞ	77-78
Kur'an ve Peygamber'in Tabiat ve Çevreciliğe Bakışı Prof.Dr.Celal YENİÇERİ	26-28	Peygamberimizin Doğumu Yusuf KAYA	79-80
Hz.Muhammed'i Anmak ve Anlamak Abdullah KÖKTÜRK	29	Hz.Peygamber ve Çocuk Sevgisi Rukiye ASKER	81
O'nun Ümmeti Olmanın Gereği Bayram ERDOĞAN	30-32	Amelde İhlas Adnan YILDIZ	82
Hz.Muhammed'in Peygamberliğinin Evrenselliği Hayati SAKALLIOĞLU	33-34	Lider Olarak Hz.Muhammed Hamid ALBAYRAK	83-84
Hz.Peygamber Döneminde Müzik Doç.Dr.A.Hakkı TÜRABİ	35-36	Örneklik Açısından Hz.Muhammed Ali KIRAZ	85-86
Allah'ın Peygamberimize Verdiği Değer İsmail GÜLŞEN	37-38	Peygamberimiz'de Çocuk Sevgisi Yusuf YILDIZ	87-88
Hz.Peygamberin Aile Hayatı Prof.Dr.Kemal SANDIKÇI	39	Allah ve Peygamber Sevgisi Hafsa ŞENSES	89-90
İnsan ve Çevre Necati FARSAK	40-42	Peygamberimiz ve Spor Yavuz YILDIZ	91-92
İslam'da Mâli Siyaset Ziya AKSU	43-44	Peygamberimiz'in Hayatındaki Özverisi Mehmet TAŞÇI	93-95
Hutbeler	45-48	Aile Fertlerine Karşı Peygamberimiz'in Tutumu--Soru Cevap Sabriye SEYMEN	96-97
Hz.Peygamberin Siyasi ve Askeri Kişiliği Doç.Dr.Ahmet ÖZEL	49-51	Peygamberimiz'in Savaş Stratejisi Şenol ŞAHİN	98-100
Cami ve Hz.Muhammed Muhammet GEVHER	52	Bir Komutan Olarak Peygamberimiz İhsan KURT	101-102
		Kültürümüzde Peygamber Sevgisi Fahri SAĞLIK	103
		Tarihte Bu Ay--Mimar SINAN Rifat TAŞÇIOĞLU	104
		Haberler	105-107

**Yayınlanan yazıların sorumluluğu
yazarlarına aittir.**

Dergimiz ücretsizdir

Doç.Dr.Ahmet Hakkı TURABİ
Marmara Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
Dinî Müsîkî Öğretim Üyesi

HZ.PEYGAMBER DÖNEMİNDE MÛSİKÎ

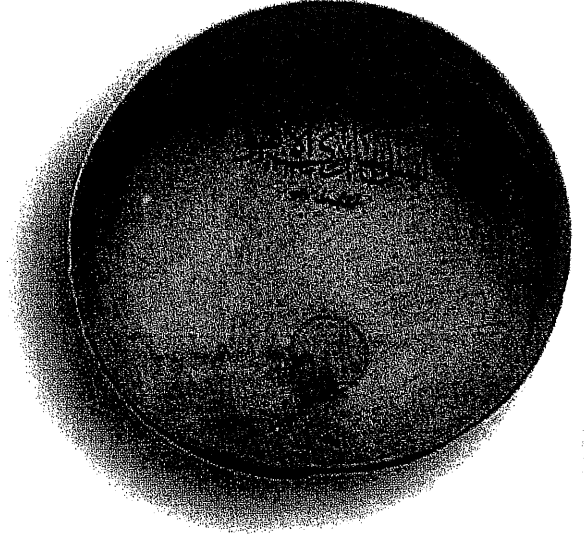
Müsîkî, “düşünme” özelliğinden ayrı olarak insanı diğer varlıklardan ayıran “hissiyât-ı âliyye” dediğimiz yüce hislerin başında gelir. Zira “güzel olan ve güzeli seven Cenâb-ı Allah, estetik bir duygu olan müsîkîyi de insanoğlunun fitratına nakşetmiştir.

İslam, fitrî bir dindir ve insanın maddî-manevî hiçbir özelliğini reddetmez. Bu bağlamda dinimiz, istismar etmeksizin ve Cenâb-ı Allah’ın sınırları dahilinde olmak şartıyla insanın bu ihtiyaçlarının serbest bir şekilde tatmin edilmesine izin vermektedir. Hatta bu konuda dinimiz Yüce Yaradan’ın lûtfettiği bu kabiliyet ve istidatların geliştirilip olgunlaştırılmasını tavsiye etmektedir. İslam dini ne kadar fitrî ve tabîî ise müsîkî de o kadar fitrî ve tabîîdir.

İbn Sînâ müziği şu şekilde tarif etmektedir: “Müzik, birbirleriyle uyumlu olup olmadıkları yönünden sesleri ve bu sesler arasına giren zaman sürelerini, bir melodinin nasıl kompoze edildiğinin bilinmesi amacıyla araştıran matematiksel bir ilimdir.”

Tarıftan de anlaşılacağı üzere müsîkinin iki ana unsuru “ses” ve “ritim”dir (ölçü); bunları da yaratan yine Cenâb-ı Hak’tır ve bu müsîkî ancak O’nu hatırlattığı oranda güzelleşir. Ünlü batılı müzisyen Beethoven “Müsîkî insanı Allah’a en ziyade yaklaştıran şeydir ve bütün bilgilerin ve felsefelerin üstündedir” demektedir. Zaten kâinatta ki tüm eşyâ ancak Allah’ı hatırlattığı oranda değer kazanırlar. Hz.Mevlâna da bu meyanda “Müsîkî, Allah aşıkları için ruhun gidasıdır; zira onda sevgiliye yani Allah’a kavuşma ümidi mevcuttur” buyurmaktadır.

Cenâb-ı Allah Kur’ân-ı Kerîm’inde yerine göre çirkin sestem bahsetmiş (Lokman, 19), Hz.Dâvûd’a bir mucize olarak verdiği çok güzel sesi ifade etmiş (Sebe, 10), kendisinin haram kılmadığı zînetleri kimin haram kılabileceğini sormuş (Araf, 32) ve en önemlisi de “Elest bezmi”nde “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” (Araf, 172) diye sorarak insanoğluna ahenkli, lâhûtî ve tatlı sesle hitap etmiştir. Hakikatte müzisyenlerin ürettikleri besteler ve ortaya koydukları yeni sesler, ancak Rabbinizin bu hitabında işittikleri güzelliği arama ve yakalama çabasından ibarettir. Müminler için “Üsve-i hasene” (en güzel örnek) olan Hz.Muhammed (s.a.) ise “Kur’ânı güzel seslerinizle süsleyiniz; Cenâb-ı Hak güzel sesle cehren ve teganni ile Kur’ân okuyan bir peygambere kulak verdiği gibi hiçbir şeye kulak vermemiştir.” buyurmaktadır. (Buhari, Kitâbü’t-tevhid, VIII, 214).

Hız.Peygamber dönemine gelecek olursak; İslâmîyet’in ilk dönemlerinde müsîkî, dinî bir kimlik altında Kur’an-ı Kerîm tilaveti, ezan, bayram salâtları, tekbir ve tehliller olarak tezahür ediyordu. Din dışı müsîkî ise “nasb”, “hudâ” ve “inşâd” formları çerçevesinde “şa’bî” (halk) müsîkî olarak aynı şekilde icra ediliyordu. Jules Rouanet bu dönemde mevcut bu türlere binaen “sakîl”, “remel” ve “hezec” türlerinden bahsetmektedir. Bu üç form Arap müsîkîsinin şiir vezinlerinden esas alınan ritimsel formlarındandır. Ayrıca Hz.Muhammed (s.a.) zamanında düğünlerde, bayramlarda karşılama ve uğurlamalarda, yolculuklarda, gazâ ve cihadlarda raks olarak icrâ edildiği tarih ve hadis ilmi kaynaklarında yer almaktadır.

Bu kaynaklarda geçen hadisler, Hz.Peygamber ve sahâbenin tatbikatı raks ve müsîkîden zevk almanın, dünyanın eğlencelerinden istifade etmenin mutlak surette mübah olduğunu en açık şekilde göstermektedir.

Resûlullah’ın (s.a.) M. 622 yılında Mekke’den Medine’ye Hicreti ile birlikte konum değiştiren İslâm hareketine paralel olarak “İslâm Musikîsi” de yeni bir merhaleye girdi. Daha Resûlullah Medine’ye girerken Benî Neccâr’dan kızlar ellerinde deflerle şiir ve türküler okuyarak Resûl-i Zîşamî müsîkî ile karşıladılar. Çocuklar ve kızlar, Seniyyetü’l-Vedâ adlı tepede defler çalmak suretiyle “Tale’a l-bedru aleyha min seniyyeti’l-Vedâ” diye başlayan mısraları terennüm ediyorlardı. Hz.Peygamber döneminde

Gündem

mûsikî formlarında bir değişiklik olmamış ve öteden beri kullanılan formlar kullanılmıştır. Bu dönemdeki mûsikîşinaslardan bahsedecek olursak öncelikle Resûlullah'ın müezzinlerinden başlamak gerekir: Bilal b.Rebâh el-Habeşî, Abdullah b.Ümmi Mektum, Ebû Manzûre, Sa'du'l-Karaz.

Diğer taraftan bu devrede mûsikî için önemli bir olay meydana geldi. Mısır Kralı Mukavkıs h. IX. yılda Resûlullah (s.a.)'a iyi niyetini göstermek amacıyla bazı hediyelerle birlikte Mâriye ve Sîrîn adında iki cariyeye gönderdi. Bunlardan Mâriye'yi Peygamberimiz nikâhına aldı. Sîrîn'i de şairi Hassan b. Sâbit'e hediye etti. Sîrîn'in sesi güzeldi ve Mısır şarkıları söylerdi. Böylelikle şiir ve mûsikî sanatı birleşmiş oldu.

M.Hamidullah adı geçen Sîrîn'in (aslı Şirin ve Farsça) İranlı olduğunu; dolayısıyla mûsikî alanında Arap Yarımadası dışından etkilenmelerin, Sîrîn'in şahsında Farişî (İran) etkisiyle başladığını ifade etmektedir. Zira İslâm Mûsikîsi adı altında Arap Yarımadası'ndaki mûsikî faaliyetleri, sahrâ mûsikîsini andırıyor ve basit formlardan ileri gitmeyen bir bedvî mûsikîsi şeklinde tezahür ediyordu. Kaynaklarda, bundan sonraki dönemlerde isimleri geçecek olan bazı şarkıcıların bu şarkıları Sîrîn'den öğrendiklerine dair ifadeler vardır.

Arap müzik tarihçisi H.G. Farmer, Kâtip Çelebi'yi kaynak göstererek Hz.Ali ve Hz.Fâtıma'nın düğününde def çalarak şarkı söyleyen Amr b.Umeyye ed-Damirî ve Hamza b.Yetîm'den bahseder. Hamza'nın Bilal-i Habeşî ile Resûlullah'ın huzurunda def çalıp şarkı söylediği rivayetini de ekler. Ayrıca Resûlullah zamanında Baba Sandûk isminde gazvelerde def vurup şarkılar söyleyen Hintli birinden bahsedilmektedir.

Mûsikî enstrümanları da önceki dönemden

kalma "def", "davul", "kadîb" (taktaka) vb. ritim aletlerine münhasır kalıyordu. Bu dönemde ayrıca önceden bahsi geçmeyen ve "mizmar" adı verilen düdük, kaval vb. gibi ibtidâî bir üflemeli çalgının bahsi de geçmektedir.

Görüleceği üzere Hz.Peygamber döneminde mûsikî, dönemin şartları çerçevesinde basit bir şekilde icra edilmiştir. Bu konuda önemli olan Rasûlullah (s.a.)'ın mûsikîyi yasaklamamış olması, aksine Kur'ân-ı Kerîm tilavetinde,

ezanda, düğünlerde, bayramda, şenliklerde kısacası sosyal hayatın içerisinde kullanması ve teşvik etmesidir.

Habîb-i Kibriyâ'nın uygulamaları, İslam dininin sosyal canlılığı, tasavvuf ve tasavvufî düşünce mûsikînin İslam medeniyetiyle paralel olarak yükselmesini sağlamıştır. *İlm-i Şerîf* (yüce ilim) olarak kabul edilen mûsikî bilhassa dînî formlar anlamında zengin bir hale gelmiş; doğumundan ölümüne kadar bir Müslümanın hayatının her aşamasında yerini almıştır.

*Alma tenden canımı
Aman Allah'ım aman
Görmeden cananımı
Aman Allah'ım aman*

*Aşıkun Muhammed'e
Ol Resûli emcede
Kayma bizi fakate
Aman Allah'ım aman*

*Bir kez yüzün göreyim
Payine yüz sarıyım
Canım anda vereyim
Aman Allah'ım aman*

*Zareyleme ismi
Zebreyleme aşımı
Dökme kanlı yasımı
Aman Allah'ım aman
Yanus EMRE*